

Vaikai: rūpestis ir džiaugsmas

***Paauglių elgesio valdymas:
draudimai, bausmės,
pagyrimai***

Vaikai modeliuoja savo elgesį pagal tėvų elgesį ir šeimos vertybes

Parengė psichologė Vilma Kuodienė

Šaltinis: V. Mažeikienė. *Kai augti sunku. (Vaikų ir paauglių psichologinės problemos ir jų sprendimo būdai). V. 2019*

Auklėjimo tikslas – padėti suklestėti gėriui ir sutramdyti blogį

Atkreipkite dėmesį:

- *į kartu praleidžiamo laiko kokybę;*
- *kada vaikui leidžiate pasijusti reikšmingam, svarbiam?*
- *į ribas tarpusavio santykiuose: ar vaikas žino, kas ir kodėl „galima“ bei „negalima“?*

Jei vaikas peržengia leistinas ribas – būtina į tai sureaguoti griežtumu ir tvirtumu.

- *ar atpažįstate ir įvardijate jausmą?* Tiek vaikas, tiek Jūs turite teisę liūdėti, pykti, abejoti, nekantrauti, džiaugtis...

- *ar konkrečiai kalbate apie įvykius, poelgius* („Tu šiandien pamiršai...“), **nesakote:** „Tu, užuomarša, VISADA VISKĄ pamiršti...“, „O tu NIEKADA NIEKO neatsimeni.“?

- *ar pastebite aukso grūdus?* Sėkmingai atlikta užduotis, geras pažymys, malonus pasisveikinimas – dalykai, apie kuriuos reikia kalbėti, girti.

- *ar duodate pažadus, kurių negalite laikytis?*

Bausmė – vaiko elgesio valdymo dalis

Bausmė neturi žeminti!

Tikslas – išmokyti vaiką KITOKIO elgesio.

DRAUDIMŲ svarba

Sakydami „negalima“ ugdote ir vieną svarbiausių žmogaus savybių – VALIĄ.

Valia – tai pirmiausia **gebėjimas REGULIUOTI savo elgesį.**

Kuo anksčiau vaikas ***išmoksta valdytis***, tuo lengviau ir greičiau susiformuoja tinkamo elgesio stereotipai, padedantys lengviau prisitaikyti prie supančios aplinkos, palaikyti normalius santykius su kitais.

„Kur gėda – ten sąžinė“

Gėdos jausmas padeda formuotis **ATSAKOMYBĖS** jausmui.

KAIP vadovauti vaiko elgesiui, nesugadinant su juo santykių, ir išmokyti kitokios elgsenos?

Bausmė – tam tikra BAUDA, skiriama vaikui *už nustatytą tinkamo elgesio taisyklių, principų ar normų pažeidimą.*

Tokiais atvejais priimtini bausmės būdai galėtų būti:

- **atimti privilegijas,**
- **pašalinti iš situacijos,**
- **liepti sutaisyti sugadintą daiktą.**

Vaikas TURI ŽINOTI šeimos taisykles ir kas bus, jeigu jas pažeis!

*Jeji nėra nustatytų AIŠKIŲ ir NESIKEIČIANČIŲ taisyklių –
negali būti bausmės!*

SVARBU:

1. Bausmė turi eiti *iškart* po netinkamo poelgio.
2. Bausmė turi būti *skiriama po kiekvieno* blogo poelgio!
3. *Nežeidžianti* bausmė. **Negalima mušti, nuvertinti, juoktis iš vaiko, grasinti!**

Pagyrimas

Geras žodis, malonus gestas, šilta veido išraiška leidžia vaikui jaustis laimingam ir linksmam.

Pagyrimas, nukreiptas į asmenybę:

„Aš tave myliu“, „Tu man patinki“, „Tu man esi pats svarbiausias“, „Koks sumanus vaikas tu esi.“

Pagyrimas už atliekamą veiklą:

„Tu padarei gerą darbą“, „Indai išplauti. Labai ačiū“, „Šimtakart ačiū, kad sutvarkei kambarį.“

Mokykime vaiką save pagirti – taip jis išmoks realaus ir nuoširdaus vidinio savęs vertinimo.

Jeigu tėvai ir vaikai tarpusavyje yra artimi, jeigu tarp jų vyrauja SUPRATIMAS ir TAIKA, nėra jokio „neteisingo auklėjimo“.